T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/409
KARAR NO : 2021/674
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET: Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesleğini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Olağan Genel Kurul Toplantısında karara bağlanan *"....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir."* içerikli *"n"* gündem maddesinin iptali ile kendisinden bağış adı altında alınan paranın iadesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : A.G.
Vekili : Av. M.B.
Davalı : Antalya Şoförler, Otomobilciler, Kamyoncular, Kamyonetçiler ve Otobüsçüler Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı
Vekili : Av. B.Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Oda Başkanlığına kayıtlı ticari taksinin maliki olan davacı vekili, *"oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine"* ilişkin 21/01/2018 tarihli Oda genel kurul kararının iptali ile davalı kurum tarafından EXPO 2016 durağına kayıt için bağış adı altında alınan tutarın faiziyle iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Antalya 4. İdare Mahkemesinin 12/07/2018 tarihli ve E.2018/121 K.2018/474 sayılı kararı** ile; *"bağış sözleşmesinden kaynaklı uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

3. Konya Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 06/11/2018 tarihli ve E.2018/2035, K.2018/1536 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verilmiş ve ilk derece mahkemesi kararı böylelikle kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez benzer istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Antalya 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/07/2020 tarihli ve E.2019/59, K.2020/85 sayılı kararı** ile; Uyuşmazlık Mahkemesinin emsal içtihadına atıf yapılarak, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddi ile karar kesinleştikten sonra görev uyuşmazlığı sebebiyle dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

6. Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesinin 16/03/2021 tarihli ve E.2021/252, K.2021/406 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verilmiş ve böylelikle ilk derece mahkemesi kararı kesinleşmiştir.

7. Davacı vekilinin olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü yönündeki başvurusu üzerine, dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları"* başlıklı 135. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir."*

9. 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; esnaf ve sanatkârlar ile bunların yanlarında çalışanların meslekî ve teknik ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmelerini ve meslekî eğitimlerini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak, meslek disiplini ve ahlâkını korumak ve bu maksatla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar odaları ile bu odaların üst kuruluşu olan birlik, federasyon ve Konfederasyonun çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir."

10. 5362 sayılı Kanun'un *"Odaların organları"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Oda organları şunlardır:
a) Genel kurul: Genel kurul toplantı tarihinden en az altı ay önce odaya kaydolmuş ve Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanından, ilgili esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşu tarafından alınacak, genel kurul toplantısına katılacaklar listesine dahil olan üyelerden oluşur.
b) Yönetim kurulu: Başkan dahil olmak üzere, üye sayısı 1000'den az olan odalarda yedi, üye sayısı 1000-2000 olanlarda dokuz, 2000'den fazla olan odalarda onbir kişiden oluşur ve genel kurul üyeleri arasından dört yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Aynı sayıda yedek üye seçilir.(...)" hükmüne;
"Oda genel kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 10.maddesinde; "Oda genel kurulunun görev ve yetkileri şunlardır: (...)j) Bağlı olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla kuruluş amacını gerçekleştirmeye yönelik gayrimenkul ve her türlü taşıt alım ve satımına, gayrimenkul karşılığında ödünç para alınmasına karar vermek.(...)

11. Aynı Kanun'un *"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:
a) Oda işlerini mevzuat ve genel kurul kararlarına uygun olarak yürütmek.
b) Bakanlığın mevzuat gereği vereceği görevleri yerine getirmek.
(...)
f) Oda üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak, üyelerinin meslekî menfaatlerini ilgilendiren konularda, adli ve idari yargı mercileri önünde oda başkanı marifetiyle odayı temsil etmek.
(...)
h) Üyelerin, çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak üzere genel kurula teklifte bulunmak, bu bilgileri Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında güncelleyerek takip etmek(...)"

12. Aynı Kanun'un *"Odaların gelirleri"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"Odaların gelirleri şunlardır:
a) Kayıt ücreti.
b) Yıllık aidat.
c) Konfederasyonca belirlenen tarife ücretleri karşılığında düzenlenecek ve onanacak belgeler ile yapılan hizmetler karşılığında alınacak ücretler.
d) Meslekî yeterlik belgesi ücretleri.
e) Yayın gelirleri.
f) Sınav ücretleri.
g) Oda amacını gerçekleştirmek için kurulacak kuruluşların ve iştiraklerin gelirleri.
h) Oda tarafından düzenlenecek danışmanlık, eğitim, kurs ve sosyal faaliyet gelirleri.
ı) Muhasebe işlerinin yapılmasından elde edilen gelirler.
j) Faiz ve diğer gelirler.
k) Bağış ve yardımlar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesleğini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan *"oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine"* ilişkin *"n"* gündem maddesinin iptali ile kendisinden bağış adı altında alınan paranın iadesi istemiyle açılmıştır.

16. Kamu tüzelkişileri, kamu yararının gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan, kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılan tüzelkişilerdir. Bu tüzel kişilerin özel hukuk tüzel kişilerinden farklı olarak üstün ve ayrıcalıklı yetkilere sahip olmasıyla güdülen amaç ise kamu yararının sağlanması ve kamu hizmetinin en iyi şekilde yerine getirilmesidir. (Anayasa Mahkemesinin 16/07/2020 tarihli ve E.2018/104, K.2020/39 sayılı kararından; § 252)

17. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde davalı Oda'nın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu ve kamu tüzelkişisi olması karşısında, Oda genel kurulu kararı ve Oda gelirlerinden sayılan bağış kaleminin özel hukuk hükümleri kapsamında değerlendirilmesi mümkün görülmemiştir.

18. Açılan davanın, idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 3. İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 4. İdare Mahkemesinin 12/07/2018 tarihli ve E.2018/121 K.2018/474 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/12/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN